

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és Irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM6161 MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNET VI, KORTÁRS MAGYAR IRODALOM; KORTÁRS IRODALOMELMÉLETI IRÁNYZATOK							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Selyem Zsuzsa egyetemi docens, dr. Serestély Zalán egyetemi adjunktus							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Selyem Zsuzsa egyetemi docens							
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	2	2.6 Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	3	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	60	melyből: 3.5 előadás	36	3.6 szeminárium	24
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					30
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Konzultáció					4
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	96				
3.8 A félév össz-óraszám	156				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	
4.2 Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	- előadóterem, vetítő, laptop, hangszórók
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	- szemináriumterem, vetítő, laptop, hangszórók

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C4.2 Az anyanyelvű irodalom változási formáinak magyarázata (korszakok, irányzatok, műfajok stb.) és az irodalmi jelenségek történeti és kulturális kontextusban való értelmezése. A kulcsfogalmak magyarázata az irodalom megértésében, valamint folklórszövegek értelmezése.</p> <p>C4.3 Különböző szövegek és kontextusok összefüggései, szövegelemzési technikák alkalmazása. Egy irodalmi szöveg különböző értelmezési szempontok szerinti megközelítése, valamint a néprajz és a kulturális antropológia fogalmainak és módszereinek használata a népi kultúra jelenségeinek kutatásában.</p> <p>C4.4. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás magyar irodalomtörténeti vagy népköltészeti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.</p>
Általános kompetenciák	<p>CT1 A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát.</p> <p>CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.</p> <p>CT3 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>A XX. századi magyar irodalom második felében alkotó, esztétikai újítást hozó, s így az irodalomtörténetet befolyásoló szerzők életművének vázlatos, de átfogó, összefüggésekre, irodalmi relációkra koncentrált értelmezése; a tárgyalt történelmi időszakok jelentősebb eseményei irodalmi megformálásának problematizálása (diktatúrák, 1956, 1989), az irodalmi jelenségek művészeti és társadalmi kontextusban való szemlélete.</p> <p>Az irodalomelmélet elsődleges célja tájékozódást nyújtani a mai irodalomelméleti irányzatok között, az irodalommal foglalkozás reflektált gyakorlatának megalapozása.</p>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a szakirodalom kritikai szempontú olvasása, újragondolása, az ideológiai konstrukciók tudatosítása • az elemzés főbb szempontjai: 1. az irodalom társadalmi kontextusa, 2. világirodalmi és művészeti kontextus; 3. a magyar irodalomtörténeti tradíciókhoz való tudatos viszony; 4. az írás materialitása, a nyelv mint anyag; 5. huszadik századi esztétikátörténetek és történelemtudományok • a szemináriumok célja a barátságos szakmai beszélgetés. A vitaindítóknál fontosabb a beszélgetést provokáló kérdéstechnika, a kollégák válaszaira, gesztusaira való odafigyelés, a válaszok beépítése a következő kérdésbe, mint a (természetesen elengedhetetlen) előzetes egyéni felkészülés. Más szóbeli műfajokhoz hasonlóan itt nem a precizitás az elsődleges cél, hanem egymás véleményeinek megvitatása, figyelmes, tapintatos, de határozott érveléstechnika, amely reflektált fogalomhasználathoz, kiérlelt és megalapozott, önálló véleményalkotáshoz vezet.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kortárs irodalomelméleti irányzatok: A fent megjelölt célnak megfelelően további célkitűzéseink: gyakoroltatni az elméleti szövegek olvasását és értelmezését, az irodalomelmélet és az irodalomtudomány más ágai (pl. irodalomtörténet) közötti elszakíthatatlan kapcsolatok megmutatása, valamint annak tudatosítása, hogy az irodalommal foglalkozás mindig valamilyen elméleti beállítódást feltételez.
--	---

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Kortárs magyar irodalom		
1. Bevezetés a 20. század második felének irodalmába. (1945-1968): Mi történik meg egyáltalán? #valóság #propaganda, #valóságos irodalom #kurzusművek #cenzúra. #diktatúra #későmodern #szocreál #neoavantgárd	Vizuális előadás prezi.com alapján, problémakörülhatárolás, csoportos beszélgetés, interkulturális és intermedialis valamint irodalomtörténeti összefüggések földézése, mnemotechnika, kritikai érzék és gondolkodás-fejlesztés	
2. Bevezetés a 20. század második felének irodalmába. (1968 ---) Mi történik meg egyáltalán? #valóság #egzisztencializmus #nyelv #ideológia #posztmodern		
3. Történelem – misztika – irodalom Pilinszky János műveiben		
4. Ottlik Géza narratív technikái az <i>Iskola a határon</i> c. regényben		
5. Az Újhold és a kísérletezés poétikája: Nemes Nagy Ágnes		
6. Irodalomtörténet, kánon, nő, férfi, vers és regény. (Weöres Sándor: <i>Psyché. Egy hajdani költőnő írásai</i>)		
7. Neoavantgárd, fluxus, demokratikus művészet - ahogyan Erdély Miklós művelte (A posztneoavantgárd magatartás jellemzői, A költészet mint ön-összeszerelő rendszer, Marlyi tézisek, Metán)		
8. Az emlékezet formái Mészöly Miklós prózájában (<i>Saulus, Film</i>)		
9. Atonális nyelv és ellenállás Kertész Imre regényeiben		
10. Hagyományok átadása, erotika és politika viszonya Nadas Péter prózájában (<i>Egy családregény vége, Saját halál</i>)		
11. A szavak csodálatos életéből: Esterházy Péter prózája		

12. Összefoglalás és kitekintés: későmodernitás, neoavantgárd, posztmodern. Kitekintés kortárs tendenciákra: referencialitás-illúzió, medialitás, metamodernizmus		
Könyvészet		
1. Derék Pál: A magyar neoavantgárd irodalom. Jelentéstelenítés, szabadság, levegő (lélegzet). In: <i>Né/ma? Tanulmányok a magyar neoavantgárd köréből</i> . Ráció, Budapest, 2004. 11-38.		
2. Hornyik Sándor: Egy megvalósult „poszt-neoavantgárd” utópia. Erdély Miklós művészetpedagógiájáról. http://www.exindex.hu/index.php?l=hu&page=3&id=517		
3. Tamás Gáspár Miklós: Egzisztencia a határon. 1977/litera.hu 2022.		
Kortárs irodalomelméleti irányzatok előadások		
1. Bevezetés	Beszélgetés, interaktív eljárások	
2. Aktuális-e a posztkoloniális kritika?	Idem	
3. Feminizmus a tudomány és a technika horizontján	Idem	
4. Kortárs humanizmus-kritikák	Idem	
5. Utópikus test, megdicsőült test	Idem	
6. Túl a jelentésen: a nyelv és a nem-emberi	Idem	
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumok megbeszélése, vitaindítók, kérdezői technikák, kritikai-emancipatórikus pedagógia, hogyan erősödjön az önbizalmunk (és ne az egónk)? A szemináriumi munka önértékelése	Közös szeminárium-szervezés, megbeszélés	
2. Pilinszky János: <i>Ars poetica</i> helyett, Ravensbrücki passió	Hallgatói prezentáció, megbeszélés, közös értelmezés egymás hozzászólásainak maximális figyelembevételével	
3. A vers mint filmes inspiráció: Nemes Nagy Ágnes: <i>Védd meg - Enyedi Ildikó: A testről és lélekről</i>		
4. Nyelv és hatalom, egyén és közösség az <i>Iskola a határonban</i>		
5. Mi az irodalom? Beszéljünk róla		
6. Weöres Sándor gyermekverseinek filozófiája		
7. A neoavantgárd nyelvkoncepciója Erdély Miklós <i>Metán c.</i> verse alapján		
8. Humán és nonhumán viszonya Mészöly Miklós <i>Anyasírató</i> című novellájában		
9. A személy törekenysége, szabadsága és felelőssége – Kertész Imre: <i>Sorstalanság</i>		
10. Az ember és a fa életciklusa Nádas Péter <i>Saját halál c.</i> könyvében		
11. Esterházy Péter/Csokonai Lili: <i>Tizenhét hatyúk</i>		
12. A szemináriumok csodálatos életéből: összegzés, értékelés	Az értékelés megbeszélése, kritériumok összegzése, a	

	korszak irodalmának etikai és pedagógiai vonatkozásai	
<i>Ajánlott irodalom és film</i>		
Angyalosi Gergely: A szellem jelen van. Nemes Nagy Ágnes: <i>Az élők mértana. Élet és Irodalom</i> , 2004. július 23. 25.		
Balassa Péter: <i>Nádas Péter</i> . Kalligram, Pozsony, 1997. 91-113.		
Balassa Péter: <i>Passió és állathecc. Mészöly Miklós Filmjéről és művészetéről</i> . = B. P.: A színeváltozás. Budapest. 1982. Szépirodalmi Könyvkiadó, 302–343.		
Béládi Miklós (szerk.): <i>A magyar irodalom története 1945-1973</i> . Akadémiai, Bp., 1984. (<i>Spenót</i>)		
Borbély Szilárd: Kádáriában éltem én is! <i>Élet és irodalom</i> , 2003. június 20.		
Esterházy Péter: <i>Bevezetés a szépirodalomba</i> . Magvető, Bp., 1986.		
Fogarassy Miklós: Kutyaful, madárszem. Ex Symposion 2019.103. http://exsymposion.hu/index.php?tbid=article_page_surfer&csa=load_article&rw_code=kutyaful-madarszemrnrnmeszoly-miklos-termeszetszemleleter245lrn_687		
Gyurgyák János – Kisantal Tamás (szerk.): <i>Történetelmélet I-II</i> . Osiris, Bp., 2006.		
Hornyik Miklós: Éjszakai hajózás. Ottlik Géza életművéről. http://www.kortaronline.hu/regiweb/0505/hornyik.htm		
Jakuss Ildikó – Hévízi Ottó: <i>Ottlik-veduta</i> . Kalligram, Pozsony, 2004.		
Kulcsár Szabó Ernő: <i>A magyar irodalom története 1945-1991</i> . Argumentum, Bp., 1994.		
Margócsy István: “névszón ige” – Vázlat az újabb magyar költészet két nagy poétikai tendenciájáról. In: <i>“Nagyon komoly játékok”</i> Pesti Szalon, Bp., 1996.		
Ottlik Géza: <i>Továbbélők</i> . Jelenkor, Pécs, 2000.		
Reichert Gábor: <i>Megfelelési kényszer</i> . Politikum és esztétikum összefüggései Déry Tibor ötvenes évekbeli művészetében. Magyar Irodalomtörténeti társaság, Budapest, 2018.		
Romsics Ignác: <i>Magyarország története a XX. században</i> . Osiris, Bp., 2002.		
Clara Royer: <i>Kertész Imre élete és halálai</i> . Fordította Marczisovszky Anna. Magvető, Budapest, 2019.		
Schein Gábor: <i>Nemes Nagy Ágnes költészete</i> . Bp., 1995, Belvárosi Könyvkiadó. 5-29.		
Schein Gábor: <i>Poétikai kísérlet az Újhold költészetében</i> . Universitas, Bp., 1998. 187-228.		
Selyem Zsuzsa: Anyaállat, rókatárgy. http://aszem.info/2017/12/anyaallat-rokatargy/		
Selyem Zsuzsa: Psyché a kánonban. Korunk 2016/10.		
Selyem Zsuzsa: <u>Szimultanista téboly, valóságvízió. Állatok és vágóhíd Mészöly Miklós A stiglic című elbeszélésében.</u> Műút, 38129.		

Szávai Dorottya: Jóbon innen és túl. Pilinszky Camus-olvasatáról. [Kortárs, 2002/9.](#)

Szegedy-Maszák Mihály – Veres András (szerk.): *A magyar irodalom története*. III. Kötet. Gondolat, Bp., 2007.

Szolláth Dávid: *Mészöly Miklós. Jelenkor, Bp., 2020.*

[Vásári Melinda: "Ecce Homo". Archívum és atmoszféra. Mészöly Miklós: Film. Prae, 2012/4.](#)

Weöres Sándor et alii (szerk.): *Három veréb hat szemmel*. Antológia a magyar költészet rejtett értékeiből és furcsaságaiból (1976)

Kortárs irodalomelméleti irányzatok

N. Kovács Tímea: A primitív: a megtalált és a kitalált idegen (szimbolikus és politikai gyarmatosítás). *Lettre*, 2008. Tél. (http://www.epa.hu/00000/00012/00055/n_kovacs.htm)

Bókay Antal: Sztereotípiák, diszkrimináció és a Másik identitása (Az Egri csillagok orientalizmusa). *Lettre*, 2008. Tél. (<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre71/bokay.htm>)

Donna J. Haraway: Kiborg kiáltvány: tudomány, technika és szocialista feminizmus az 1980-as években. *Replika*, 2005/51-52. (<https://hirnok.files.wordpress.com/2009/06/haraway.pdf>)

Peter Sloterdijk, Az emberpark szabályai. Válasz Heidegger humanizmus-levelére. *Jelenkor*, 2000/10, 1039–1040. (<http://www.jelenkor.net/archivum/cikk/4329/az-emberpark-szabalyai>)

Széplaky Gerda: *Sötét és néma. Filozófiai esszék – irodalomról, filmről, képzőművészetről*. L'Harmattan, Bp. 2019.

Michel Foucault: Utópikus test. *Tiszatáj Online*, 2014. 03. 22. (<http://tiszatajonline.hu/?p=50038>)

Giorgio Agamben: A megdicsőült test. *Híd*, 2011/8-9. (http://epa.oszk.hu/01000/01014/00084/pdf/EPA01014_hid_2011_08-09_124-133.pdf)

Ullmann Tamás: *Túl a jelentésen. Sematizmus és intencionalitás 2*. L'Harmattan, Bp., 2019.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi szférák képviselőivel, a tantárgy könyvészete a szakmai elvárások szerint volt kialakítva
Az előadások és a szemináriumok anyagának néhány fejezete konferenciákon volt előadva és megvitatva

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás: Kortárs irodalomelméleti irányzatok	Jártasság a témában és a szakirodalomban A megadott vizsgafeladatra koncentráció Az érvelés logikája	Szóbeli vizsga	100%
10.4 Előadás	A művek ismerete Pontos, koncentrált kifejezőmód	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	1. A szövegek elolvasása minden szemináriumra 2. saját vitaindító és moderálás minősége 3. figyelem a többiek hozzászólására, gondolkodás, reagálás	önértékelés a félév során saját magunkkal szemben támasztott célok beteljesítésének mértékét figyelve a megadott kritériumok alapján	50%

	4. a félév során a hozzászólások az összes szemináriumon, a közösségi értelmezés elősegítése		
--	--	--	--

10.6 Minimális követelmények

- Az irodalmi művek ismerete
- Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás a megengedett)
- a félév során egyszer szemináriumi vitaindítót tartani
- átmenő jegy elérése az írásbeli vizsgán (a végső jegy 50%-a). Az írásbeli vizsga formája: konkrét kérdésekre konkrét, választékos, körültekintő válaszok, megadott formai megkötéssel: néhány (3, 5 vagy 7) mondat. Koncentrált, átgondolt és vállalt szövegeket várok, melyekből kiderül: (1) a primér szövegek ismerete, (2) a tudatos interpretációs viszony. Három kérdésre kell majd válaszolni, és minden kérdésnél két lehetőség közül lehet szabadon választani. Célja ennek a vizsgázási formának az, hogy ne az esetleges ismerethiányt pontozza le, hanem a tudást és a megfogalmazásbeli igényességet értékelje.

A kitöltés időpontja 2024. április 11.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024.04.15.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje